

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia,
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirei”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI

Blaj, 17 Februarie 1906.

Numărul 7.

UN PERICOL NOU.

Un nou pericol amenință existența și viața naționalităților din Ungaria, întru toate manifestațiunile ei.

Regimul precariu de acum, combătut din toate părțile, cum na mai fost combătut nice un regim, — și aproape îmbrâncit de anarhie, se silește și el întru aceea, ca să lovească în naționalități, și prin aceasta să se arete mare patriot, cu multe merite pentru magiari-zare.

Mai anul trecut a dat ordonanțe de tot contrare culturai naționale a poporațiunilor nemagiare. În estan, chiar acum în zilele mai deaproape, a mai clocit și scos la iveală un nou proiect de lege, mult mai primejdios, decât toate cele de până aci.

Este proiectul de lege pentru *regularea fundațiunilor*, făcut tot de ministrul Lukács, cel cu ordonanțele date în contra școalelor nemagiare.

În cele următoare dăm un extras din §.§.-fii mai momentoși ai acestui proiect:

§. 1. cuprinde definițiunea fundațiunei.

§. 3. alinia 3 zice: „sub fundațiune strins bisericească nu se înțelege nice fundațiune destinată a servi spre promovarea instituțiunei, nice fundațiune făcută spre scopuri de binefacere, și preste tot nice un feliu de fundațiune, care trece peste cercul vieții bisericești a credincioșilor.

Adecă bisericile nu pot avea sub administrarea lor nice fundațiuni de stipendie, nice fundațiuni cu scop de binefacere, și ce este și mai însemnat, nu pot avea fundațiuni școlastice. După proiectul acesta — dacă va ajunge să se facă lege, — toate fundațiunile pentru școale, toate fundațiunile pentru ajutarea tinerilor la școale, toate fundațiunile pentru scopuri umani-

tare, nu se vor putea pune sub scutul bisericilor: ci se vor ține de stat, de comunele politice etc.

Bisericile vor putea primi în administrarea lor numai fundațiuni făcute pentru conservarea machinei bisricei, clopote, haine bisricești, dotarea preotului și-a cântăreților bisricei, ținerea în stare bună a cimiterelor și alte lucruri de felul acestora.

§.§.-fii următori grăiesc de primirea în administrare a fundațiunilor și determină incurgerea ce are ministrul, dealu cărui resort se ține fundațiunea din cestiune, asupra acestui lucru, — cum și de aceea, că încât se recere aprobarea dânsului.

Aceste însă toate sunt făcute în doi peri, și încălcite preste măsură, așa cât întru aplicare toate s'ar interpreta ca atârănătoare dela placul domnului ministru.

Amintește proiectul de fundațiuni, ce se vor face în venitoriu (§. 7), zice chiar și aceea la finea acestui §, că donațiunile făcute oare-cărei fundațiuni existente se consideră ca fundațiuni noauă, cari cad sub determinările acestui §, — dar apoi atâta e tot. De aci în colo nu mai întâmpinăm în proiect un cuvânt legănat, din care se putem deduce, că fundațiunile existente vor rămânea și pe venitoriu sub administrării de până aci.

Ba ce este mai mult: § 8. zice apriat, că unele dispozițiuni ale §-ului 7 numai în cazul acela nu se vor aplica la fundațiunile cu scop strâns bisericesc, dacă fundațiunea servește numai și numai spre înaintarea scopului general al bisricei, — iar alte dispozițiuni ale §-ului acelaia numai așa nu se vor aplica la fundațiunile strins bisericești, dacă cazul subversant sa determinat printr'un regulament aprobat de regim.

Dintraceste e invederat, că și fundațiunile strins bisericești sunt

supuse regimului și atârână dela el unele adecă cad sub legea aceasta, altele sub regulamentul aprobat de regim.

§. 13. spune, că spre administrarea averii fundațiionale e îndreptățit: statul, jurisdicțiunile, comunele, bisericile și alte persoane juridice. §-ul acesta obligă pe auctoritățile bisericești să arete la regim: prin care organ administreează cutare fundațiune? dacă organul acela nu se bazează pe autonomia credincioșilor. Spune mai în colo, că referitoriu la fundațiunile, cari nu au scop strins bisericesc, regimul după ascultarea auctorității supreme bisericești, poate face dispunei speciale.

§. 24. ezice răspunderea celui ce administreează fundațiunea, pentru averea radicală a fundațiunei, — §. 25 tot așa pentru aplicarea venitelor ei, iar §. 26 hotărăște drepturile regimului de-a pretinde să i-se aștearnă rațiuni.

§. 27. „Bisericile — între marginile dreptului de inspecțiune a statului și barierele trase prin legea aceasta — statoresc ele insele modalitatea administrării acelor fundațiunii, cari sunt încredințate lor. Statutele făcute spre scopul acesta au lipsă de aprobarea ministrului de culte.

§. 28. Județele lăsământare sunt detoare a comunica fundațiunile făcute prin testament acelei persoane juridice, carea conziderând scopul fundațiunei este competentă a o primi în administrarea sa.

§. 31. Avera fundațiunilor înființate prin testament o grijește ministrul competent până la transpunerea ei în mâna administratorului.

La fundațiunile strâns și exclusiv cu scop bisericesc, dacă bisericile cer să deprindă ele dreptul acesta (de-a îngriji ele averea fundațiională încă nu deplin transpusă), acela totdeauna se cedeze lor.

§. 32. Ministrul concernent poate schimba administrarea averii, dacă află, cumcă asigurarea averii radicale a fundațiunei cere aceasta.

§. 33. Ministrul concernent poate schimba scopul fundațiunei, dacă acela se împotrivese intereselor statului sau altor interese publice,

— dacă realizarea scopului fundațiunii a devenit cu neputință, sau dacă în urma schimbării împrejurărilor scopul prefapt de fundatorul nu mai corespunde intențiunii lui.

Ce fundațiune există sau s-ar putea face, al cărei scop, ori cât de bine precizat, să nu-l poată schimba ministrul pe baza oricărei din pogibele aceste? Te vei apăra să nu-ți spulbere fundațiunea sufând în ea pe use? Nai dobândit nimic: va intra și o va spulbera prin fereastră!

La fundațiunile curat bisericesti, dacă ministrul sau auctoritatea supremă bisericească află de lipsă a schimbă scopul, schimbarea o face auctoritatea supremă bisericească cu aprobarea ministrului.

Dacă între auctoritatea bisericească și ministrul s'ar ivi divergență, ministrul până la conțelegere poate suspenda folosirea averii fundaționale spre scopurile, pentru cari este destinată.

§. 34. Ministrul, de-a cărui resort se ține scopul fundațiunii, dacă împrejurările schimbate cer aceasta, poate schimba aplicarea venitelor fundațiunii.

Dacă ministrul susține față de auctoritatea bisericească modul său de vedere, și după ce biserica a făcut reprezentări repetite, auctoritatea bisericească e datoare a se supune.

§. 35. Fundațiunile nu pot cumpăra fără concesiunea ministrului concernente: hârtii de valoare străine, — hârtii de valoare interne, cari nu sunt admise ca cauciune la concurse de stat, — nu pot cumpăra fără concesiunea ministrului, nice astfelu de realități din țară, cari nu sunt necesare spre împlinirea destinațiunii dănelor.

§. 36. Avera cu caracter profesional aflătoare sub administrarea regimului, a cărei natură juridică încă nu este limpezită prin hotărâri regnicolare, nu cade sub determinările acestei legi.

§. 37. Legea aceasta nu atinge nice drepturile de patronat ale Majestății Sale și fundațiunile, ce cad în cercul acestui drept patronal.

§. 38. Legea aceasta nu se refereste la fundațiunile provenitoare din donațiuni regești, nice la fidei-comise.

De aici poate judeca ori cine consecințele desastroase, ce ar trage după sine o lege ca și aceasta.

Dacă ministerul de acum, carele stă numai ca frunza pe apă, face încercări de aceste, ne putem întipui: ce, ar face el, când ar deveni consolidat deplin și domn asupra țării.

Ritul nostru și datini vechi.

Dela graniță, în Faur 1906.

În numărul 4. al „Uoirii“ On. V. G. se manifestă contra obiceiului „punerea în sicriu“ (numit așa conform datinei locale din săcuime, și adoptat dela vecinii rom.-catolici), fiind-că nu se cuprinde în legile ritului nostru.

Nu pot afirma cu siguritate, chiar informându-mă, dacă chiar și la rom.-cat. această acțiune rituală din presara înmormântării e înșirată între legile lor rituali. Atâta însă din esperință constat, că nu numai la rom.-cat., ci și la protestanți (sași), ma chiar și la ev.-reformați e introdusă această acțiune, și încă cu mai mari solemnități, decât la noi. Prin asta, firește, nu dorese a incumba ritului nostru imitarea altora, ci simplaminte constat, că obiceiul acesta a devenit cel puțin „regnicolar-creștinesc“. Îl profesază gr.-orientalii și alte confesiuni l-au adoptat prin urmare și creștinii noștri gr.-cat. — cutez a afirma — de prin toate părțile provinciei noastre mitropolitane.

Spre orientarea confratelui V. G. tot din esperință comunic, că obiceiul acesta la noi gr.-cat. în unele părți (Murăș, Câmpie etc.) se numește „cina cea de pe urmă“, iar în cele mai multe părți (pe Târnave și airea) poartă numele de „sărăcuste“. Numai în săcuime și-a însușit numele de „punerea în sicriu“. Firește, în urma contactului. Cestiunea principală — cred eu — se învârte mai ales în jurul întrebării, că acest obicei vechiu — nu introdus de cutare antecesor, ci moștenit dela moși și strămoși

FEUILLETON.

Crucea Moldovei.

De abia cred, că este petec de pământ în bătrâna Europă, pe care să nu-l fi udat neamul românesc cu sângele său vărsat, când pentru unul, când pentru altul, fără întrebare, dacă a fost cu vrerea, ori fără vrerea sa.

Îl aflăm neatârnat, luptând pentru apărarea sa. Îl întâlnim răsboindu-se pentru străini. Aci îl vedem luptând cu creștinii, aci cu păgânii, cutezător și fără frică, purtând crucea înaintea sa. Urmele neamului românesc se cunosc și acum.

O astfel de urmă e cea dela asediul Vienei, din 1683 ea e o dovadă de marea religiositate a poporului român.

După retragerea adecă a oastei lui Kara Mustafa din împrejurimea Vienei, crucea, la care își făceau rugăciunea ostașii români, a rămas îngropată în locul unde își avuse cortul Șerban Vodă, la „Gatterhölzl“.

Domnul român prevăzând sfârșitul luptei, dispuse să se îngroape crucea, și dădu libertate unui prisoner creștin cu numele Ioan Augustin Strohwasser, cu îndatorirea, ca mergând la Viena, peste Neustadt, să roage pe episcopul Kalonits, ca desgroapând crucea, să o așeze în un loc potrivit, spre a fi cinstită de popor.

Strohwasser și-a împlinit îndatorirea, dar până ce Kalonits ar fi executat dorința

lui Șerban, o femeie, umblând după lemne prin „Gatterhölzl“ dădu de cruce. Reîntoarsă acasă, a mers la prepozitul Mayer și i-a spus, de ceacea a aflat. Crucea a fost adusă cu mare pomă în oraș și așezată în curtea episcopului Sinelius.

Pe la începutul anului 1684 crucea fu dusă din nou, în locul de unde fusese desgroapată, și tot pe locul acela să ridică o capelă. După un veac crucea dispără și capela așezată între sămănături pe drumul dintre Meidling și Hetzendorf. Începă, pe încetul a se ruina. Numirea locului însă rămase „Zum Moldauer Krenz“ (la crucea Moldovei).

Despre sentimentul religios alui Șerban Voda, mai povestește tot Bermaun în istoria Vienei, de unde am scos aceste câteva pasaje. Anume, spune, că e falsă credința, că biserica serviților, pentru aceea n'a fost ruinată, fiindcă Turcii văzând statuiele patriarhilor cu capetele învalite, i-a ținut de compatrioți de ai lor, ei scăparea ei de devastare e de a se mulțumi lui Șerban, care, așezându-și cartirul general în acea biserică, a poruncit la ai săi să o ferească de orice prădăciune, și astfel atât biserica, cât și mănăstirea au scăpat de furia păgânilor, focul, care a consumat la 13 Iulie 1683 co perișul acestor clădiri, n'a provenit din interiorul bisericii.

Iosif Lucchi.

Notițe literare.

Năvăliri barbare. Sub acest titlu Lucian Bolcaș, a publicat în institutul „Luceafărul“ o novelă de 88 pag., care se poate procura

dela autor din Budapesta VII. Izabela ter 3 pentru prețul de 1 cor. + 10 bani porto. **Novela Diui Bolcaș,** povestește din istoria Bihorului o pagină din năvălirile „căpănilor“ asupra acestor părți stăpânite de Leru lui Binș și Balan din Cetățele. Povestirea se face în o limbă bună românească, intriga și feliuritele episoade ce se întrezesc însă în această descriere, ni-se par nu destul de succese și reușite. Răpirea Sânzei de pildă, e așa de tainică, cât cu toată apariția lui Vulcu, nu pricepem ce l'a îndemnat să răpească pe această tineră mireasă și de unde a putut pune deodată, în serviciul său pe acele vremi pe un pehivan și pe un zodiac, pentru năzdrăvăniile cărora, special a celui dintâiu, pare că să pierde prea multă vreme, când împrejurările erau așa de critice. Se sperăm, că di Bolcaș, stăpân pe așa graiu bun, românesc ne va da în curând prilej să-l aprețim mai cu vrednicie.

A român helyesírás története, írta Dr. Siegescu József, Budapest 1906. Dl profesor Siegescu publică această istorie a ortografiei românești în limba magiară, pentru ca să deie ocazie magiarilor, cari cunosc așa de mult literatura germană, franceză și angleză, să facă cunoștință și cu literatura românească, și special, să dovedească, că în scrierea românească cu litere latine, magiarilor au avut mare influință. Intru cât au arătat deja în veacul al XVII. puțină folosirii caracterelor latine, ceea ce învățații români au început să o facă de abia în jumătatea a doua a veacului trecut.

În decursul studiului său dl autor folosește cu mult succes ediții de cărți și

— conține el ceva opus ritului ori credinței noastre? Nu se află!

Apoi știut este, că prescrierilor rituali de înmormântare nu aparțin nici predicile (indispensabile), nici iertăciunile de după predică, nici versul funebral, nici citirea alor 12 evanghelii cu ducerea mortului, nici evanghelia lui Lazar la groapă, și nici alte obiceiuri, de cari cei mai mulți creștini de ai noștri nu se pot deslipi; dar pentru aceea la dorința lor expresă le împlinim, deoarece tocmai obiceiuri fiind și nu lege, ele trebuie să fie și aievea sunt împreunate cu anumite remunerațiuni, cari — cred — sunt binevenite preoților, iar obiceiurile ca atari — iarăși cred — sunt încă și mai binevenite creștinilor noștri în favorul conservării omnilaterale de sine. Cum-că „punerea în sicriu” (numindu-o așa) e un obicei, pe care îl profesază și alte confesiuni și neamuri, asta împoartă foarte puțin, pe cum nu împoartă nici aceea, că predica, iertăciunile și versul funebral sunt obiceiuri rituali și la alții. Ceea ce e bun, mângăitor și înălțător de evlavie pentru creștini, nu e mirare, dacă e obicei comun. Avem noi altele cari — durere — sunt numai „ale noastre”, pe aceste să le stărpim!

Admit, că în parohii respirate, și totuși cu numărăși poporeni, acestui obicei e greu de a se răspunde punctuos. Aci se poate însă ajuta așa, că dacă preotul ar fi împedat de alte funcțiuni mai neamănabile, iar mortul se află tare departe, aceasta funcțiune o îplinește înainte de prohod. Casul acesta s'a ivit și în parohia mea, fără de a fi fost cu supărare, căci prin asta s'a câștigat avantajul, că până când s'a făcut punerea în sicriu, creștinii respirați au avut timp de a se aduna la prohod în număr frumos.

Afirm deci, că a se cassa așa „brevi manu”, un obicei atât de naturalizat cu creștinii noștri, abstragând dela dificultăți și amărăciuni, ar involucra rezolv general.

Atâta cu privire la întrebarea primă a dlui V. G.

Cu privire la a doua întrebare, răspund în sensul, că a erua precis datul introducerii obiceiului acestuia, ar fi muncă

zădarnică. Veacuri de-arândul ar trebui să scrutam. Iar în ce privește forma îndeplinirii, după praxa mai generală se face „Părăstasul” prescriis în Euchologiiu, cu deosebirea, că între cântări se ceteresc și 3 evanghelii. Servitiul întreg durează deci cel mult o jumătate de ceas. În unele locuri e datina, că și cantorul cetește din psaltire.

Referitor la întrebarea a treia, lucru natural, că îndeplinindu-se prohodul cel mare tuturor adulților, și punerea în sicriu ar aparține acestui prohod, dacă cei competenți o doresc expres și pe lângă remunerația cuvenită.

A-și mai fi dator cu două reflexiuni, la cele scrise de dl V. G. Spune adecă D-sa, că chemat fiind un preot la înmormântare în altă parohie, din pricina prea marelui divergențe de obiceiuri rituali, e silit a apela la instrucțiunea cantorului respectiv. Afirmățiunea aceasta mi-se pare cam riscată. Ce lipsă de instrucție subalternă, are un preot, care conștientos și amăsurat indigenței îndeplinește o funcțiune ori și unde? Din contră, tocmai întrebând se face ridicul.

Mai spune apoi dl V. G., că în toate acțiunile rituali avem să urmăm formele din centru, adecă pe cele din Blaj. Da, consimțesc, că acele forme sunt datătoare de ton. Dar apoi murind în Blaj vre-o persoană clericală ori vre-un laic inteligent, nu i-se ceteresc în zilele premergătoare înmormântării necontentit evangheliile patimilor? Cum-că aceasta formă nu poartă numirea de „sărăcuste” ori alta, vorbind despre obiceiuri, puțin împoartă.

De închierie în favorul nostru binepricepnt fie-mi permis a a-ange că datinile vechi și neajunătoare de rit și credință iar poporului la inimă binevenite, să le păstrăm așa, pe cum le-am primit, ca nu cum-va țintind abrogarea, să dăm de rezultat opus.

Apoi referitor la opul sistematic, contemplat de cătră primul conciliu provincial în favorul „precisei” uniformități rituale, socotesc și cred eu foarte serios, că factorii competenți nu au compus acest op din deplină cunoștință de cauză, și pe temeiul acesta: din largă și părintească precauțiune.

Dorim și păreriile altora.

Ioan.

Ce va fi înșămând? Maria-Pócs e loc de peregrinaj vestit, unde la Sfântă-Mărie aleargă multă lume, chiar și dintre Români, să vadă și să sărute icoana făcătoare de minuni a Maicei Domnului, și nu arareori să aziste la vindecări miraculoase. În privința religioasă să ține de dieceza rutească a Munkács-ului, dar e încunjurată de o mare de calvini, căci nu e departe de Dobrițin.

Icoana făcătoare de minuni se află în biserica părinților (călugări) basilitani ruteni: pe iconostas deasupra ușei împărătești. Icoana e cu încuietore și nu se deschide decât la anumite ocaziuni. Atunci credincioșii din apropiere și din depărtare se folosesc de ocaziune, ca să o vadă și să o sărute. Părinții basilitani pun un podiu mare cu trepte, pe cari credincioșii să pot urca până la icoană și sărutându-o fac loc la alții și la alții, cari sunt cu sutele și cu miile. Un părinte basilitan în tot timpul

acesta stă lângă icoană, ca să nu se facă îmbulzală și icoana să nu fie împinsă sau mișcată din locul său.

Așa s'a întâmplat și în 3 Decembrie st. n. anul trecut, ziua înainte de sărbătoarea Întrării în biserică a Maicei Domnului. Pe la 4 oare d. a. părintele basilitan deodată observă că fața icoanei se întunecă, ochii se roșesc și din ochiul drept începe să curgă lacrimi. Reculegându-să din surprinderea momentului prim, întreabă pe credincioșii din apropiere, că oare vad și danșii minunea, ce se întâmplă, și după ce se convinge că nu e numai o halucinațiune a sa, încuie icoana și merge repede să chame pe egumen și pe ceilalți ieromonahi. Au venit cu toții, între ei se află și un român, și au văzut minunea cu ochii.

Vestea minunei a străbătut cu iuteala fulgerului și în zilele următoare mii și mii au venit până și din depărtări mari să vadă minunea ori cel puțin locul, unde s'a întâmplat minunea. Și minunea s'a repetit și în zilele următoare. Până în 19 Decembrie în fiecare zi, a lăcrămat, dar nu totdeauna la aceeași oară a zilei, de aci încolo mai rar, ultima oară a lăcrămat la 31 Decembrie 1905.

Părinții basilitani au scris despre cele întâmplate episcopului lor din Ungvár, care a trimis o comisiune investigatoare constătoare din 1 canonic, 1 egumen (nu cel din Maria-Pócs), 1 vicar, 1 protopop și 1 paroh. Comisiunea aceasta a luat întru ajutor un chimist, un medic și un farmacist, cari au vizitat icoana cu deamănuntul dându-și părerea întărită cu jurământ. Apoi au fost ascultate cam la 60 persoane, cari au văzut minunea cu ochii: preoți și civili inteligenți și țărani. Protocolul de investigațiune a fost trimis la Ungvár, de acolo va merge mai departe la Roma.

Lăcrămarea de acumă nu e cea dintâiu, dar nici icoana nu e aceea din 1696, la care an s'a întâmplat prima minune de felul acesta în Maria-Pócs. Icoana dela 1696 a fost dusă la Viena, dar de pe ea s'a luat trei copii, dintre cari una a fost lăsată în Maria-Pócs în locul originalului. Copia aceasta a lăcrămat la 1715 și atunci s'au întâmplat și vindecări miraculoase. Tradițiua poporală mai vorbește și despre o altă lăcrămarea întâmplată în decursul secolului XVIII, dar date oficioase despre aceasta nu sunt.

Oamenii se întreabă, ce va fi înșămând lăcrămarea Maicei Domnului? Răspunsul deocamdată e: Dumnezeu știe! Poate cu timpul ne va arăta și nouă.

V.

REVISTE.

Budapesta. Despre desolvarea dietei să vorbește cu toată siguritatea, ea va fi disolvată, în 19 Februar. Ambele case vor fi conchimate la olaltă, și rescriptul regesc, li-să va ceti, probabil, prin un comisar regesc. Dacă casa de jos nu ar voi să ieie act de aceasta, atunci să va folosi de forța frachială, și deputații vor fi scoși cu puterea. Coaliția a hotărît ca să se abțină dela protestarea sgomo-

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj. >

Bucata 6 fleri. — Suta 5 cor. franco.

toasă, ci să primească actul de disolvare cu gravitate, ce o pretinde situațiunea grea, în care au împins țara.

Și de-o parte și de alta să pregătesc de o rezistență activă și pasivă. Guvernul deja a luat măsurile de lipsă: va aduce în Ungaria regimentele din Austria, ca să poată încasa dările și stringe recruții, iar regimentele de aci le va împrăstia prin Galitia.

Coaliția încă vine cu o mulțime de planuri de rezistență activă și pasivă, cu cari însă, ea însăși prevede, că nu va ajunge la nimica.

*

Efectele războiului vama cu Sârbia să simte în toate părțile. O soluțiune grabnică e dorită nu numai în Sârbia, care suferă mai mult, ci și în Ungaria.

De când s'au închis granițele, prețul vitelor s'a urcat colosal, și prin urmare și prețul carnei.

Veștile cele mai nouă sunt, că Sârbia va primi condițiunile Vienei, și astfel dară războiul s'ar sfârși.

România. Iritația populațiunii române contra Grecilor din țară crește mereu. În urma raportului, ce l-a prezentat poliția ministrului, reiese, că cei mai avuți greci din România, erau în fruntea mișcării de a stirpi cu fier și foc pe aromânii din Macedonia.

Guvernul din România a espulsat pe mai mulți avuți greci, pe cum și pe un bancher, care și-a adunat din România ospitala avere de 30 milioane lei. În București s'a ținut un meeting de protestare, la care au luat parte mai mult de 10 mii oameni.

E teamă, că aceste proteste, să nu treacă în luptă de stradă.

Roma. Să vorbește mult de epistola pastorală a episcopului din Cremona *Bonomelli*, care cuprinde în sine niște idei îndrăznețe și contrare vederilor generale ale preoțimei de azi. — Obiectul pastoralei e separațiunea Bisericii de stat.

Până când în Franța ruptura dintre Biserică și stat au pregătit'o și duso la sfârșit cei dela putere, laicii, în Italia din contră să observă o mișcare pentru separație tocmai între preoți. — Bonomelli referitor la separație zice: Între nenumăratele foloase ce le aduce separația cea mai de frunte e că Biserica devine conștie de puterea ei ce o are.

Până când Biserica să razimă pe sprijinul statului și a organismului lui învechit nu simte lipsa unei acțiuni mai mari și mai binefăcătoare. Îndată ce însă s'a rupt legătura dintre stat și Biserică lucrurile să vor schimba esențial în folosul Bisericii.

Reuniunea meseriașilor români din Blaj.

Dumineca trecută și-a ținut a III-a adunare generală. Un mare număr de meseriași și sodali au fost de față. Președintele reuniunii prof. Precup, deschide adunarea cu un avântat discurs, în care apelează la unire, la bunăînțelegere, la muncă neobosită, ca singurele mijloace, prin cari se poate ridica și consolida clasa meseriașilor. Din raportul secretarului Aug. Gruița, s'a constatat, că comitetul a lucrat cu multă atragere pentru îndeplinirea datorințelor saie.

A ținut 8 ședințe, în cari a hotărât compunerea unui conspect a meseriașilor din Blaj; s'a constatat, că orașul e bine provăzut cu pantofari, croitori și mășari, dar îi lipsește tiniohigiul, măcelarii, franzelarii, curelarii, olarii și coloratorii de case. Comitetul se ofere a îngriji de plasarea învățăcelilor la aceste meserii.

A mai împărțit comitetul și anul acesta cinci premii în sumă de 45 cor. pentru învățăceii, cari au espus lucruri; de asemenea a contribuit cu 30 cor. la colecta întreprinsă de comitetul Reuniunii femeilor române pentru îmbrăcarea copiilor săraci de ss. Sărbători: 24 ucenici au fost împărțiți de acest favor. Pentru distracția și cultivarea membrilor săi reuniunea a aranjat o producțiune teatrală și un concert foarte bine succese, grație bunăvoinței prof. Mureșianu, care a provăzut și condus pe diletanți. Tot în scopul acestei cultivări a ținut 12 conferințe, împreunate cu declamări, cari au fost bine cercetate.

Ce privește numărul membrilor, tabloul e următorul: 8 fondatori, 8 pe viață, 50 ordinari și 15 ajutători, total 81.

Biblioteca constă din 134 volume și 7 foi, cari stau la dispoziția membrilor.

Averea societății în decursul alor trei ani de viață a ajuns la frumoasa cifră de 1787.19 cor. arătând un spor de peste 250 cor. față cu anul trecut.

În numele comisiunii censurarea acestui raport membrul A. C. Domsă, constată cu multă satisfacție zelul neobositului preșident al reuniunii pentru promovarea intereselor meseriașilor români din Blaj, și scoțând la iveală singuraticile părți din raport, propune să se aproabe cu recunoștință activitatea comitetului. — De asemenea membrul Victor Muntean, propune votarea absolutului pentru socoțile esacte prezentate de cassarul Ilie Mircea.

La închiderea adunării președintele, constatând și din a sa parte dragostea cu care meseriașii din Blaj se alătură de reuniune, spre a face și mai puternică alipirea aceasta, acum după ce în decurs de trei ani s'au cimentat destul de tare bazele pe cari s'a înălțat reuniunea, propune membrilor procurarea unui steag, sub a cărui umbră să se adune cu toții. Spre acest scop deschide o listă de subscripție, care în scurt timp arată un rezultat de 150 cor.

Dumnezeu să ajute și mai departe, spre a putea forma aci în acest orașel o falangă puternică de meseriași români deștepți, pricepuți și harnici, cari să facă fală neamului nostru și să poată sta față la orice concurență!

Rap.

CONVOCARE.

„Reuniunea femeilor române gr.-cat din Blaj“ își ține

Adunarea generală

în 25 Februarie 1906 la 3 oare după amiază în localul Casinei române din loc, la care sunt prin aceasta invitați toți membrii și binevoitori Reuniunii.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul Comitetului.
3. Raportul Comisiunii despre rațiunile anului 1905.
4. Alegerea comisiunilor: a) pentru censurarea raportului de sub 2. b) pentru censurarea rațiunilor de pe 1905 și c) pentru înscrierea de membrii noi și încasarea taxelor dela membrii vechi.
5. Rapoartele Comisiunilor.
6. Alegerea unei membre în Comitet.
7. Eventuale propuneri.
8. Alegerea de doi membri pentru verificarea procesului verbal și închiderea adunării.

Blaj din ședința Comitetului ținută în 3 Februarie 1906.

Elena Nestor,
prezidentă.

Octavian Prie,
secretar.

Alegătorilor români!

Cine a urmărit cu atențiune dispozițiunile proiectului nou a legii electorale (proiectul lui Kristoffy), sa putut convinge despre aceea, că în caz, dacă proiectul amintit ar deveni lege, ce însemnătate mare ar avea listele electorale a aceluia an, în care să votează legea. După ce nu e exchis între împrejurările de azi, că proiectul încă în anul curent să devină lege, are o dublă însemnătate pentru noi românii compunerea respective rectificarea listelor electorale din anul acesta.

Precum este știut, comisiunile de conscriere să aleg și își încep funcțiunile lor în primele zile ale lunii Martie. Se fim deci cu deosebită atențiune deja la începutul procedurii de rectificare. Instrucțiunile necesare să pot afla amănunțit în broșura lui Dr. Romul Boilă intitulată „Dreptul de alegător la alegerea deputaților dietali“, care să poate procura cu prețul de 50 fileri + 10 fileri porto postal dela autor s-au dela librăria seminarială din Blaj.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În decursul anului 1905. s'a făcut pentru înfrumșetarea bisericii gr.-cat. din Aschteleu-mare, următoarele oferte benevole. Și anume: s'a cumpărat un luster, în valoare de 62 cor. prin contribuțiile nrmătorilor credincioși: Sâncraian Maria m. Stanciu 5 cor. Sâncraian Onița n. Câmpian 4 cor. Tamaș Anica, Dumitraș Ana văd., Prunian Onița, Uifălean Onița, Tarce Nastasia, Varga Simion, Sârb Ioan, Stanciu Ana a Tomei, Tarce Nicolae, câte 2 cor. Pop Maria 1 cor. 40 fil. Moldovan Todorică 1 cor. 20 fil. Anisoara Pop. Maria Pop, Stanciu Ana, Turc Maria, Pop Nastasia, Turc Ana, Turc Maria, Tamaș Simion a Petri, Sâncraian Nastasia, Ghiran Floare, Stanciu Ana, Câmpian Anița, Ciurdar Ana, Moejan Malică, Stanciu Irină, Sima George, Stanciu Ștefan, Turc George, Ghiram Marie, Trâncă Ana, Pop Nastasia, Moldovan Simion, Moldovan Ana, Prunian Pavel, Ciupeiu Ana, Turc Ioan, Felecan Iișie, Stanciu Maria, câte 1 cor. Toader Maria 2 cor. Dna Iulia Cerghi n. Fejér, a cumpărat o icoană, în valoare de 10 cor. Sima George și Tamaș Gavrilă, o evanghelie cu 25 cor. Prunian Onița și Tarce Nastasia, un triod, cu 20 cor. Pentru cari oferte. Domnul din ceriu să le plătească cu bunurile sale neperitoare. — *Curatorul.*

— Pentru înfrumșetarea sfintei noastre Biserici, au cumpărat: Văd. Ana Coman, un rând de vestimente bisericesti, ornat complet, în preț de 120 cor. Constantin Molta cu soția, un prapor, în preț de 28 cor. Tirion Ivan cu soția, o icoană a sfintei Treime, în preț de 7 cor. Anuța Lup cu Maria Vișa, o icoană, reprezentând pe Isus, Maria și Iosif, în preț de 7 cor., iar mai multe femei la olaită, un stihar alb, în p.eț de 10 cor. Subscribul în numele credincioșilor mei, le aduc și pe calea aceasta sincere mulțumite pentru acestea jefite frumoase, izvorite din inimi curat creștinești, dorindu-le viață fericită, răsplătită cerească și cât de mulți imitatori. Șeica-mică, în 1 Februar n. 1906. — *Virgil Stanciu, admin. parohial gr.-cat.*

Din Arhidieceză. Ioan Staicu, fost paroh în Gusu, distr. Sibiu, cu ziu de 1 Ian. n. a fost trecut în deficiență și în locu-i a fost numit paroh Ioan Staicu, fost administrator parohial în Șelău.

Știri personale. Clericul Nicolau Brânzău, aparținător diecezei de Lugoj, a depus la 14 crt. cu bun succes primul rigoroz teologic din studiul biblie și limbile orientale, la Universitatea din Budapesta.

Hymen. Ioan I. Ienea, cleric abs. și învățător în Lugoj și Ana Băboiu, învățătoare tot acolo, anunță că cununia lor religioasă s'a celebrat Joi, în 15 Februar n. 1906, în capela reședinței episcopesti gr.-cat. din Lugoj. — Felicitări!

— Atanasie Păltinean, teolog abs. și Valeria Goron, invita la actul cununiei lor, ce se va celebra Duminecă în 18 Februar n. 1906, în biserica gr.-cat. din Cusdrioara.

— Ioan Agărbicean, teolog abs. și Maria Aurelia Radu, fca protopopului din Uioara, s'au logodit.

Știri literare. „Nuclusa“ Nr. 1 și 2, apărut zilele acestea, se prezintă bine. Textul și ilustrațiile sunt potrivite și cu spirit. Continuând pe calea apucată ori cât va drează lovitură „Nuclusei“, ea va intra în toate casele. Apare de două ori la lună și costă 8 cor.

Pentru masa studenților academici din Cluj au contribuit: Di Mihail Fagărașan din Teure 10 cor. Dr. Izidor Marcu, canonic mitrop. 20 cor. Alesandru Mocsonyi 50 cor.

I. Voda, Ormeniș 5 cor. Dr. Alesandru Vaida 20 cor. Di Vasile Boneu, beneficiat la masa acad. a colectat din Brad suma 22 cor. dela Domnii: Vasile Boneu, profesor 5 cor. G. Părau, dir. gimn. 2 cor. Dr. I. Papp, adv. 2 cor. I. Cutean, comerciant 1 cor. A. Bogdan, preot 1 cor. T. Suciu, profesor 1 cor. Dr. Tiberiu Tina, medic 1 cor. Vasile Damian, profesor 1 cor. L. Catian, negustor Baia-de-Criș, Nicolae Timbous 1 cor. Dumitru Manin, hotelier 1 cor. Ioan Impărat 1 cor. Fejér Aron 2 cor. — *Dr. Iuliu Florian, rectorul mesei.*

Academia română. Sesiunea generală a Academiei se va începe la 12 Martie n. La ordinea zilei vor fi chestiuni importante, ca de pildă regulamentul acordării premiilor și unele modificări a regulamentului intern.

Sfinții Trei Ierarhi, patronii gimnasiunii și a celorlalte institute de învățământ din Blaj au fost sărbătoriți cu cuvenită vrednicie. Sta liturgie a fost celebrată de profesori, pontificând Silvestru Nestor, directorul școlii de fete, iar cântările le-a executat profesorul de cant Aron Papin. După sta liturgie, elevii cu profesorii, s'au adunat în marea sală de gimnastică, unde s'a ținut sedința festivă, aranjată din acest prilej de Societatea de lectură a școlilor din cl. VII și a VIII. Au fost de față numărös public, în frunte cu Escelența Sa Mitropolitul Victor, canonicii Gavril Pop, Dr. Isidor Marcu și Ștefan Pop. Au plăcut foarte mult disertația bine lăcrată a stud. Emil Folea, intitulată *Arhieriei Blajului*. Cadrul fermecător, în care tinerul elev a împrejmuit marile figuri ale neuitărilor Arhieriei, cari au locuit în Blaj, și cari pe întrecute au adaus câte o columnă de mărețele institute de învățământ, a întimpinat complăcerea publicului, fiind viu aplaudat. De asemenea au fost bine și declamatorii Ioan Zăler (română) A. Gheiner (magiară), Vincențiu Pandrea (latină), Iuliu Crișan (grecă) și A. Augur (germană). Dintre bucățile musicale a plăcut mult „Mi-e dor“ poezie de Maria Cioban musică de distinsul măiestru Murășianu, unde studentul Gheiner a încântat pe ascultători cu plăcuta sa voce de bariton. Bine au fost executată de orchestra gimnazială și Intermezo-ul din Cavalleria rusticana. La sfârșit, Escelența Sa a adresat tinerimei cuvinte de laudă și încurajare, indemnându-i la tăria credinții și constanță în învățăturile și preceptele religiei creștine. — Sara s'a dat balul în otelul „Univers“. Relativ a fost puțin public, atât blăjan, cât și străin, a fost însă destul, ca animația și veselă să țină până târziu la sfârșit. Incassările balului au trecut peste 300 cor. Observ de încheiere, că în sala de dans erau doue preafrumoase ordini de dans, luate în colorii de elevii Ioan Bărbat și Ionel Pop.

Tuberculoza vindecată. Sub titlul acesta senzational, aduce jurnalul „Matin“ un articol mai lung, scris de corespondenții din Genua, în care ni-se scrie, că D-rul Maragliano, senator și profesor de universitate în Genua, a aflat un mijloc sigur pentru vindecarea tuberculozei. Maragliano a descoperit următoarele: Din otrava luată din așa numiții bacili ai tuberculozei, infectează sub pielea unui animal sănătos, care produce acolo așa numitul antitoxin. Antitoxinul acesta îl injectează în corpul tuberculosului, și acesta împedecă dezvoltarea tuberculozei, și dacă bolnavul nu este în stadiul din urmă, atunci se și vindecă. Antitoxinul acesta numai neutralizează influința produsă prin bacili veninoși, un alt ser după aceea, a cărui preparare este încă secret, și pe care profesorul Maragliano îl numește bacteriolisine, omoară chiar bacili. Mai multă importanță dă însă profesorul serului de injecție, cu care împedecă lățirea tuberculozei, și care are așa efect mare asupra tuberculozei, ca serul lui Iemer asupra vărsatului.

Petreceri. Tinerimea din Arad și jur, aranjează Joi, în 22 Februar n. 1906, concert, în sala dela „Ipartestület“. La acest concert își va da binevoitorul concurs marele nostru artist Dumitru Popovici (Bayreuth) pe cum și dna Lucia Cosma și a-soarele Melania Brândușan și Leontina Pap. Concertul, se va da în folosul școlii civile de fete din Arad. După concert urmează dans.

— Tinerimea română inteligentă din Bistrița, invită la *petrecerea cu dans*, ce o aranjează Joi, în 22 Februar n. 1906, în sala cea mare dela „Gewerbe-verein“. Venitul curat e destinat: Reuniunii române de cântări din Bistrița.

— Societatea de lectură a studenților dela gimnaziul superior din Năsăud, invită la *serata literară-musicală* urmată de *dans*, carea se va aranja în Năsăud, în sala de gimnastică. Sâmbătă, în 24 Februar n. 1906. Venitul curat este destinat în favorul societății studenților dela gimnas.

Orologe de aur și argint și tot soiul de obiecte din aceste metale se pot afla și cumpără cu toată încrederea dela firma IULIUS ERÖS din SIBIU, care atât în executarea serviciului, cât și a prețului merită toată considerarea. De ce să umblăm după lucruri rele pe airea, când celea bune le aflăm la noi acasă?

Necrolog. † *Juliana Manciu n. Paulescu*, văd. protopopeasă în Petrouani, după scurte, dar mari suferințe, Mercuri în 7 Februarie n. 1906, fiind provăzută cu s. Taine ale muribunzilor și-a dat blândul și nobilul ei suflet în mâinile Creatorului.

† *Catinca Cepeș n. Morariu*, mama Duei Ana Filip din Abrud, a decedat după scurte și grele suferințe, împărtășită fiind cu sfintele taine. Sâmbătă în 27 Ianuar n. 1906, în etate de 85 ani.

† *Vasiliu C. Farago*, fost paroh în Suatul-sup. a repausat la 22 Ian. n. în anul al 70 al etății și 46 a preoției.

În veci amintirea lor!

Posta redacțiunii.

N. B. în Bp. Publicăm cu plăcere, numai nu credem, că vom dispune de spaț, decât preste câteva luni. Felicitări!

După procedura SCOTT

prin emulgarea uleiului de ficat de pește să face renumita *Emulsiune de Scott*. Puterea de vindecare a uleiului de ficat de pește s'a arată în toată tăria numai în *Emulsiunea de Scott*, fiind aceasta foarte plăcută la mâncare. Prin aceasta emulsiune trupul ni-se întărește foarte, putem resista morburilor mai bine cu mult și mai tare, ca și când am consuma ulei simplu de ficat de pește. — *Emulsiunea de Scott* are un gust foarte plăcut și e ușoară de mistuit. La pregătirea *Emulsiunii de Scott* să mai adauge var și hypofosfiți de natru.

Pescarul cu botogul cel mare este semnul de garanție al procedurii veritabile a *Emulsiunii lui Scott*.

Să poate afla în ori-ce apotecă. Trimittându-se 75 fileri, și provocându-se la „Unirea“, primește fie-care franco o sticlă de mustră dela Dr. BUDAI EMIL, farmacia orșului BUDAPEST, IV., Váci-uteza 34/50.

Prețul unei sticle originale costă 2 cor. 50 fil.

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“

crudo	6 cor.
legat	9 "
Pe hârtie velină consistentă:	
crudo	5 cor.
legat	8 "

PARTE SCIENTIFICĂ-LITERARĂ.

Hipnotizmul.

(Continuare).

Nici în clinice n'ar trebui să se hipnotizeze așa de des persoanele sensibile, pentru că nervozitatea lor crește fără îndoială. Epistola aceasta s'a publicat prin ziarele medicale ¹⁾ Dr. Laponi ²⁾ ne spune, că: „Hipnotismul din punct de vedere individual, în praxă e mai totdeauna stricacios, și de abia e folositor în câte un caz tare rar, dar și atunci folosul lui e dubiu. E stricacios pentru sănătatea fizică și pentru condițiile morale. Pentru *sănătatea fizică*, fiindcă trezește nervozitățile histeriforme latente; fiindcă nimicește activitatea cerebro-spinală; fiindcă face tot mai habituală starea hipnotică; fiindcă în starea aceasta omul poate fi expus la căzături periculoase, la foc și la alte primejdii; și fiindcă prin halucinațiunile, ușor de întâmpat în starea hipnotică, omul poate ajunge să provoace în sine morburii, mutilări și chiar și sinucidere“.

Dar să lăsăm la o parte mărturisirile medicilor referitoare la efectele antihigienice ale hipnotismului, și să vedem în concret efectele acestea antihigienice.

Despre efectele antihigienice ale hipnozei vorbește „Gazeta Transilvaniei“ ³⁾. „Cetim în „Epoca“, zice Gazeta: „Medicul legist Dr. N. Minovici a cerut prefecturii poliției oprirea ședințelor hipnotismului lui Loritz, care a dat acum câteva zile o reprezentare la Ateneu. La reprezentarea hipnotică a lui Loritz, care a avut loc Mercuri la Galați, 11 asistenți domni și doamne, au leșinat. Unele din aceste persoane sunt grav bolnave. Toate intervențiile de oprire au fost zădarnice, o parte din public stăruind pentru continuare. De asemenea și Loritz s'a opus la încetare. Ministeriul de interne român va trebui să intervie cu energie pentru ca toate polițiile din țară să oprească asemenea primejdioase spectacole.“

Profesorul Zanardelli, spune, că: „Nu o dată am fost chemat în grabă mare la câte o familie, ca să trezesc somnambuli hipnotizați de câte un diletant. Într-o sară am fost chemat la casa generalului Echevarria din Madrid, ca să trezesc o fată, care căzuse în catalepsă, în urma apucăturilor unui hipnotizator nepriceput. Familia se îngrozise, în casă era o panică grozavă, fata era palidă, înțepenită, părea un cadavru.“ ⁴⁾

Și mai bine descrie urmările acestea triste, profesorul Lombroso. El fusese chemat la consiliul sanitar al Italiei, ca să-și dea părerea asupra hipnotismului. Și-a și dat-o. Întrinsa spune: „Noi cei ce suntem aci în Turin la casa nebunilor, avem deja mai multe cazuri de epilepsie, histerism, somnambulism și amnezie, trezite ori desvoltate prin hipnotizările, cari s'au lătit, fără cautelele, pe cari știu să le aplice medicii dela casa nebunilor. Criv. procuratorul regelui și scriitor de renume, după ce a azistat ^{3/4} de oară la hipnotizările lui Donato, a fost cuprins de paralizie (un fel de paralizie mai ușoară); s'a vindecat mai târziu prin îngrijirea medicului Bellosta. — O muiere F., cu ocaziunea unei asemenea scene hipnotice, a fost cuprinsă de somnul hipnotic, împreună cu catalepsie. — O muere R., histerică, se crede hipnotizată în continuu, și se află într'un adevărat deliriu histeric. . . Studentul Col., mai de mult somnambul, și mai apoi vindecat, prin hipnotizările lui Donato a devenit din nou somnambul. Lesc., privind la obiecte strălucitoare, s'a hipnotizat în mai multe rânduri. Și el n'a putut să se împotrivescă invitării lui Donato de a merge la teatru, la oara determinată, cu toate că el nu voia și colegii încă îl opriau. — Studentul de matematică R. se hipnotiza de câte ori se uita la circin, și așa trebuia să întrerupă pe cât-va timp studiul. Locotenentul de artilerie Giov., hipnotizat mai înainte de Donato, a răs de invitarea acestuia de a merge la teatru, ca acolo să facă producții cu dânsul. Dar când se apropiă oara numită, se simți cuprins de furia de a merge, și izbucni în acte violente în contra camerazilor și a superiorilor, cari nu-l lăsau să se ducă. Reținut cu sila, după o adevărată furie, adormi în somnul hipnotic, fără să mai știe ceva, când s'a trezit, din cele

petrecute. — Studentul de matematică Bon. fusese mai înainte epileptic, de care morb s'a fost vindecat. Dar după ce s'a lăsat să fie hipnotizat, a devenit din nou epileptic. — Comerciantul de vinuri R. spune, că după hipnotizare și-a pierdut memoria. Locotenentul X. se iea după toate trăsurile cari au lămpășurile aprinse. — Telegrafistul Ercole deveni la început somnambul, ori mai bine zis într'un stadiu hipnotic continuu, apoi a suferit de convulsii epileptice, și de deliriu furios. — Locotenentul Y. a fost cuprins de somnambulism, de un fel de Miriachit, vrând să imiteze ori ce gest, ce vede; și de ideea, că el trebuie să moară. ¹⁾ — Catt., un tânăr sănătos, fiind hipnotizat de două ori de Donato, acum e somnambul și se văd pe el semnele nebuniei“, etc.

Aș putea să continuu cu catalogul acesta trist, dar fie de ajuns atâta, căci urmările antihigienice ale hipnotismului, le mărturisesc și *legile civile*.

Guvernul din Prusia, pe cum știm, oprise (1880) pe hipnotizatoriul Hansen de a mai hipnotiza prin Prusia. Și aceasta o făcu guvernul în urma raportului comisiei medicale regeste. ²⁾

Tot astfel a purces, față de Hansen, și poliția din Viena (1880). Poliția ceruse sfatul facultății de medicină, în chestia hipnotismului. Aceasta a ales o comisie, care să studieze lucrul. Comisia apoi a și raportat, prin profesorul Hoffmann, despre urmările triste ale hipnotismului. Urmarea a fost, că lui Hanseu i-s'a arătat drumul.

Tot în direcțiunea aceasta a hotărât și guvernul din Italia, în 1886. El a conchemat consiliul sanitar regnicolar în Roma, unde a mai invitat și celebritățile medicale italiene. Aci, după ce s'au constatat urmările bolnăvicioase ale hipnotismului, și faptul, că hipnotizații nu sunt conștii de ceea ce fac; consiliul sanitar a propus oprirea hipnotizărilor publice; și guvernul le-a oprit.

Tot așa a făcut și guvernul din Dania, în 1887; și cel din Portugalia, în 1889.

Pe urmele acestora mersere și ministrii de războiu ai Franței, atât cel dela marină, cât și cel dela armata de pe uscat. Ei opriră hipnotizarea soldaților, practiceze-se ea chiar și din motive terapeutice.

În urmă fie ordinațiunea ministrului reg. unguresc de interne, din 19 Decembrie 1894. Ordinațiunea se bazează pe părerea consiliului sanitar regnicolar. Într'nsa: a) Sunt oprite de a hipnotiza, persoanele, cari nu sunt autorizate cu cură medicală. b) Medicilor apoi li-se permite hipnotizarea, dar numai cu scop terapeutic, și sub următoarele condiții: α) Maioreanul poate fi hipnotizat numai dacă consimte; iar minoreanul ori unul, care stă sub tutorat, numai cu învoirea părinților, ori a tutorului: β) Hipnotizarea e permisă numai în prezența unei a treia persoană. ³⁾

(Va urma)

¹⁾ Miriachit e un morb, ce se vede prin unele părți ale Rusiei și Siberiei și constă în aceea, că cei ce sufer de morbul acesta vreau să imiteze toate lucrările celor din jur.

²⁾ Morselli, Il magnetismo animale, etc. Torino, 1886 pag. 386.

³⁾ „A m. kir. belügyminiszernek 103.816 számú rendelete, a hypnotisálás gyakorlása tárgyában. (Valameennyi törvényhatóságnak).

A hypnotisálás, mint oly eljárás, a melynél fogva valaki öntudatlan és így védtelen állapotba hozható, csakis bizonyos feltételek betartása mellett lévén megengedhető, az országos közegészségi tanács javaslatára a következőket rendeltem:

Tekintettel arra, miszerint a hypnotisálás szakavatott orvosok kezében betegségek gyógyítására alkalmas, de szakavatatlanok által gyakorolva a hypnotisáltaknak, sőt a szemlélőknek egészségét különböző mértékben veszélyeztetheti, tekintettel továbbá arra, hogy a hypnotisált egyén oly cselekedetekre is felhasználható, a melyek reá vagy másokra nézve sérelmesek, esetleg a törvények által tiltoa vannak:

1. Orvosi gyakorlatra nem jogosított egyéneknek a hypnotisálást egyáltalán eltiltom.

2. Orvosok a hypnotisálást csak gyógyítás céljából s a következő feltételek betartása mellett gyakorolhatják:

a) nagykorú egyén saját, kiskorú vagy gondnokság alatt álló egyén szülei, gyámja vagy gondnoka beleegyezése nélkül nem hypnotisálható;

b) a hypnotisálás csak harmadik személy jelenlétében szabad. . . . Budapestén, 1894 évi deczembre hó 19-én. Hieronymi. s. k.“ Cfr. Magyarországi rendeletek tára, 1894, XI és XII füzet, pag. 691.

¹⁾ Franco op. cit. pag. 291.

²⁾ Ipnatismo e Spiritismo pag. 207.

³⁾ Nrul din 4/17 Decembrie 1905, pag. 2 subtitlul: „O ședință de hipnotizare cu urmări grave“.

⁴⁾ „La verità sull' ipnotismo.“

„Foița“-foilor noastre.

(Continuare.)

Sufletul, miezul inimii și al gândirii unui popor, e prins și e închiegat în lucrările plămădite în capul celor ce, prin o desăvârșită putere de minte și de simțire, sunt în putință, de a vedea și de a scoate la iveală firea și alcătuirile, ce le are singur un neam. Înnoirea, propășirea, ba chiar și vecuirea unui popor se poate făptui și poate dănuși numai pe temelia clădită din puterile sufletului și a minții lui. Hrana străină și sângele de încredințare, corcesc sufletul ca și trupul. Apele tulburi a cărților și a poririilor străine, străbat în inimi lesne și pe nesimțite și scurg în felul de gândiri a vârstelor de oameni, stratul păcătos al întrăinării și al pierderii. Hrana rea a scrierilor opăcește creșterea și mersul slobod și sănătos a sufletelor; în felul, în care lipsă de lumină și de aier stânjânește și încărcește trupșoarele fragede a pomilor. Scrierile, în care se oglindește sufletul, viața și chipul de gândire, de simțire, de înțelegere și de grăire a unui neam, is pânea nemucezită. Is lumina și aierul curat al creșterii și mergerii spre bine. La noi dragostea bolnavicioasă față de literaturile altora a străcurat în sufletele alor prea mulți, sămânța afurisită a aluneccării și a răzairii dela neamul lor, dela grijile, dela nădejile și dela năcazurile noastre. Bucățile străine în grain și în țesătură picură, în mințile celor ce le morfăiesc, oleiul, ce aprinde în firele slăbănoage indemnuri și inclinări ducătoare spre pierzare și corcire. După ce se cetește mult, din păcate prea mult, în alte limbi, și după-ce pe urma întruirii cetirilor străine nu se gândește și nu se simțește românește, trebuie oare ca și foile, cari au chemarea sfântă de străjuire și îmbărbătare, trebuie oare ca și ele, să deie prilej și îndemână spre stricare și înstrăinare? Avem multe foi și încă din cele de zi, cari își umplu foița cu traduceri prost făcute, și mai prost alese. „Poporul Român“ din Budapesta, care, în urma răspândirii ce o are, ar fi chemat cel dintâi, să lătasce literatura noastră bună și sănătoasă în popor, își mănjește foilele cu traducerea unor bucăți obscure din zola ori cu impresii îngăimate naiv, cari n'ar avea ce să caute în foaia, ce se pretinde, cum altfel o arată și numele, a lăți cunoașterea științelor bune în poporul dela sate. Dela această foaie, care la început da cele mai frumoase făgăduințe de a fi o adevărată foaie populară, am aștepta acum, după ce fără de nici o trebuință și-a îmbrăcat pe lângă haina cinstită a culturai și haina de bufon a politiceii, am aștepta ca să cearnă mult mai bine bucățile ce le dă spre cetire celor vre-o 12 000 de cetitori, pe cari se zice, că-i are. De câteva vreme iese de patru ori la săptămână, avându-și asigurat sprijinul unor ziariști nu desprețuit, — și oare n'ar fi bine și cuminte,

ca foșoara. — dacă nu dela toți numerii, dar cel puțin dela cel de Joi și de Duminecă, — ce ar trebui să fie miez și nu umplătură la foaie, s'o umple cu bucăți din scriitorii și povestășii buni, pe cari îi avem? Prio aceasta, e drept, foșoara ar inceta de a mai fi o băcănie, în care se vinde marfă originală, de casă, dar în schimb — ar deveni un amvon, de pe care să se poată enlege cea mai dreaptă și mai limpede învățatură. Scriitorii nostri a bună samă și-ar da învoirea, ca să fie reproduși — și așiderea și societățile de editare, n'ar avea motive de neingăduințe. Chiar dl Iorga o spunea aceasta acum-i anu, dacă îmi aduc bine aminte, în „Sămănătorul“ unde aducea în vorbă tot această chestie.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul V. Nr. 5. cu următorul sumar: N. Iorga, Ce este România în mișcarea culturii românești? — D. Aughel, Reverie (poezie). — X. Cugetări. — C. Moldovan, Cântarea Soarelui (poezie). — Căp. Al. D. Starza, Chemarea oșterului român. — C. Sandu-Aldea, Învrăjbiți. — Sub-Lt. Vulovici, La arme (poezie). — N. Iorga, Cronică. În supliment: Ruinele Târgoviștei, Curtea de Argeș, Câmpulung și Bărganul (după Bouquet) ilustrații.

Numărul: în țară 20 bani, în străinătate 25 bani. Abonamentul: în țară 10 lei pe an, în străinătate 12 lei pe an. Redacția, Strada Buzzești Nr. 42. Administrația: Str. Regală, 6 (Tipografia „Minerva“).

„Viața literară“, revistă săptămânală, literară și artistică, sub direcțiunea d-lor G. Coșbuc și I. Gorun. Nr. 5. dela 29 Ian. v. are următorul cuprins: Cuvântul confrăților, Ion Gorun. Tricolorul (poezie). G. Coșbuc. O nuntă domnească (povestire). V. Cozmovici. Libertatea (poezie). S. Cujbă, Arta și politica. N. A. Berendei, Cântărețul (poezie), Corinna Lazarini. O excursie filologică (schită), Al. Cazaban. Din Lenau, I, Cărciuma din stepă. A. Naum; II, Trecut, Alice Călugăru. Cronică dramatică: Artiștii concediați. II. Chendi. Cronică artistică: Școala lui Strămbulescu. V. Cioflec. Cronică musicală. P. Bruno, Loreuzo (schită), Ioan Bărgăneanu. Din popor, P. Tudor. Informațiuni literare și artistice. Bibliografie.

„Revista noastră“, Nr. 22. cu următorul sumar: Voi fi mereu, Joc de unde, Zădărnice... (poezii) de Fatma (cu portret). — Martirii (roman) de Constanța Hodoș. — Căntece, Viorei mele (poezii) de Maria Cuntăan, și Simca. — El și ea (nuvelă) de Laura Vampa. — Miron Costin (dramă) de V. Cosmovici. — Din Macedonia (note) de Libertatea Vaian. — Unei maice (poezie) de Octavian Corodeanu. — Varietăți de Lia Măgura Hârsu. Cronică literară: Cărți nouă de Ion Gorun. — Răspunsuri. Exemplarul cu 30 bani.

Augustin Paul: Întră Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri. Costă cor. 1.30 și se pot procura dela: Librăria Seminarială din Blaj.

Discursurile prezidentului Asociației unii Icsif Sterca Șaluț de Cărpeneș cu ocaziunea sărbărilor Asociațiunii ținute în Sibiu la 19 Aug. n. 1905 și zilele următoare, pag. 27. Sibiu 1905.

„Dela țară“, primul volum al colaboratorului nostru Ioan Agărbicean, e bine apreciat de celea mai competente critice. Dl Iorga în „Sămănător“, Dr. Sextil Pușcariu în „Luceafărul“ și cronicarul dela „Revista noastră“ sunt de perfect acord în a lăuda talentul dlui Agărbicean, care promite a deveni un artist mare. Indemnăm po toți cetitorii nostri, să grăbească a-și procura acest volum. Prețul cor. 1.20.

În Librăria seminarială se află de vânzare:

Predici pe toate Duminecele și sărbătorile de peste an de Dr. Elefterescu. 3 cor.

Predici ocazionale și funebrele v. II de Dr. Elefterescu 3.50 cor.

Din editura „Luceafărul“:

Ioan Agărbicean: Dela Țară.	1.50 cor.
Ioan Ciocărlan: Trailul nostru.	1.50
Al. Ciura: Iocane.	1.20
M. Gorki: Nuvele.	1.—
Oct. Goga: Poezii.	3.—
Z. Bărsan: Ramuri.	2.—

Cărți de rugăciuni:

a V. ediție

ACATISTERIUL sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni pentru pietatea fiecărui creștin. Revăzut și completat. — În rugăciuni această carte e un adevărat mângăritor sufletesc, o carte foarte potrivită pentru fiecare. — Costă leg. 1 cor. + 10 fil. porto.

Tatăl nostru Carte de rugăciuni împreună cu Răspunsurile dela s. Liturgie, cu Troparele și Condacele învierii și ale sărbătorilor de peste an, și Troparele morților. Prețul 32 fileri.

ACATISTUL MIC,

sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg. 24 fil.

Cumpărați!

Cumpărați!

„Calendarul Unirii“ pe anul 1906.

ediția, care costă 30 fil. + 10 fil. porto.

Ediția avută s'a epuizat.

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2-90
2. M. Eminescu. Studiū critic. —90
3. Câte-va momente din începuturile bisericeii rom. de C. Auner —20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciū. —12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3-40
8. Cele două fețe ale lumii de Nicu —30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor. —16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan —40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, si primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa

74
distingeri.
6
medalii de stat.

10,000
motoare liferate
spre indestulirea
tuturora.

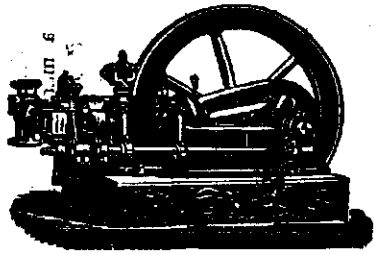
Filiala

Fabricii de motoare din Drezda

Ignatju Gellert & Cie.

Budapest, VI. Teréz-körut 41.
Telefon 12-19.

Motoare cu benzin, cu ulei, cu spirt, cu acetylen. — Motoare cu benzin pentru inblătīt.

Celea mai moderne, celea mai perfecte și cele mai rentabile motoare generatoare.

Motorul de Drezda e recunoscut de cel mai escelent fabricat în toată Europa. Construcție trainică. Pregătīt din material ales și bun.

Trainic! Nici după ani de lucru nu are lipsă de reparatură. — Rentabil la siguranță. Manipularea e foarte simplă. Spesele de lucru sunt mici.

Motoarele de Drezda să pot privi în lucru la diferite întreprinderi industriale și economice: la mori, la fabrici de cărămizi, fabrici de scânduri și de lemne, la scos de apă, la negoțul cu lapte, la inblătīt etc.

Instalările noave să fac prin oamenii nostri experți.

Deslușiri și preliminar se dau la cerere.

Garanță bună! Condițiuni de solvire
avantajoase. (31) 9-24

Senegin contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului astmei, greutății de respirat, lingoarei și tusei săci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, răcelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. (ele mai îmbătrânite boale le vindecă. Prețul 1 cor. 20 fl. și 2 cor.

Centarin. Contra morburilor de stomac, precum: lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgărcurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. Prețul 1-20 și 2 cor.

Kaliodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburilor tinerețelor 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Închiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, pecum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului numai de cât se comandeză **Laxbonbons**, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. Prețul 1 cor.

Chimicale, drogue, legături și bandagerie chirurgice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri, liqueruri, rum și altele. Teuri ruscice, parfumuri, săpunuri, crem excelent pentru față și mâni. Articoli cosmetici, oleu pentru păr. Esență pentru picatul și întărirea părului. Apa de gură și dinți pe cum și prav. Ori ce fel de articlu din bransă. Toate foarte ieftine. Faceți întrebare și Vă veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Szászváros, în fața școlii Nr. 41.
(22) 10-10

Cruce sau stea dublă

electro-
magnetică

D. R. G. M. Nr. 88503.

Vindecă și inviorează pe lângă garanță: reumă, astmă, (respirație grea), insomnie vijeirea urechilor, auzirea grea, epilepsie, nervositate, neapetīt, gălbinare, durere de dinți, durere de cap, impotență, influență, precum și ori-ce morb de nervi. Morbosul, care nu se vindecă în timp de 45 de zile folosind aparatul de sub Nrul 88503, își reprimește banii numai decât. Acolo unde n'a folosit nici un medicament, cercați aparatul meu; sum convins despre sigurul meu aparat.

Prețul aparatului mare e cor. 6. —
e de aplicat la morburī vechi.

Prețul aparatului mic e cor. 4. —
e de aplicat la morburī mai ușore.

Spediția centrală de vnzare îl trimite în țară și străinătate cu rambursă, sau dacă banii se trimit înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3
16 (41-52)

Iulius Erös.

Sibiu (Nagyszeben) strada
Cisnă diei 3.

Tot felul de oroloage, juvaere din aur și argint, — tăcămuri din argint, recuisite de aur și argint pentru biserici.

☞ Cel mai mare deposit din Ardeal ☞

Mare deposit de sticle măritoare, ocheane și binocle

Comandele se esecută numai pe lângă rambursă.

Reparările se esecută prompt și estin.

Cumpăr eventual schimb cu cel mai mare preț curent obiecte vechi de aur și argint și petri scumpe.

☞ La cerere trimit franco și gratis Prețcurent ilustrat. ☞

Nr. 3016. F. Orologiu cilindru remontoir din argint, cu acoperișuri duple de o construcție puternică și trainică, costă 750 coroane.

(5) 18-62

Gratuit:

o cumpenă de casă și o mașină de bert.

Din cauza imbulzelei prea mari a marfei trimit în totă lumea renumita și de totă lumea plăcuta marfă din argintul de Mexico, și anume:

6 lingurițe, 6 furculițe, 6 linguri de masă, 12 lingurițe de cafea, 6 cuțițe de desert, 6 furculițe de desert, 1 lingură pentru supă, 1 lingură pentru lapte, 2 luminări elegante pentru salon, tôte din argint de Mexico

total 46 bucați numai 6 fl. 50 cr.

Afară de acestea fie-care cumpărător primește ca dar, și pe lângă garanță

o cumpenă de casă de o putere
de 12 1/2 kgr.

Argintul de Mexico este un metal alb (și dinlăuntru) despre calitatea căruia primește garanța pe 25 ani. Spedițiunea se face ori prin rambursă ori prin trimiterea banilor înainte.

SCHIFFER D. SÁNDOR,
BUDAPEST, VIII, strada Bezeredy Nr. 3.

— Pentru 5 corone —

trimit 4 1/2 chilo (vre-o 50 bucăți), bun și fin

☞ Săpun de toaletă ☞

pregătīt din: trandafir, lillie, viole, resedă, jasmīn, lăcrămiore.

Banii să se trimită înainte, ori se vor ridica cu rambursă.

Alexandru D. Scheffer,
Budapesta, VIII. Bezeredy 3.